บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตรวมทั้งมนุษยชาติ โดยทุกสิ่งทุกอย่างรวมตัวกันเป็นระบบนิเวศซึ่งทุกสิ่งจะต้องเกื้อกูลพึ่งพากันและกัน จนอยู่ในระดับความสมดุล ระบบนิเวศเป็นระบบความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต หรืออาจเรียกว่าสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันไม่ทางตรงก็ทางอ้อม แต่ในปัจจุบันจำนวนประชากรมนุษย์มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้ความต้องการในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้นด้วย และเป็นการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เกินขอบเขตมนุษย์ปัจจุบันจึงจำต้องเผชิญกับปัญหาในการขาดแคลนและมีชีวิตอยู่ท่ามกลางสภาวะวิกฤติทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดขึ้นเกือบทุกภูมิภาคของโลก ทรัพยากรธรรมชาติจะประกอบด้วยดิน น้ำ ป่า สัตว์ป่า แร่ธาตุ ฯลฯ และทรัพยากรธรรมชาติประเภทต่าง ๆ นี้ล้วนมีความเกี่ยวโยงซึ่งกันและกัน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณหนึ่งไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อบริเวณนั้นเท่านั้น แต่อาจกระทบต่อพื้นที่ใกล้เคียงหรือต่อทรัพยากรอื่นๆ ที่มีอยู่ในบริเวณเดียวกันนั้น หากมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่งมากเกินขอบเขต จะทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลทางธรรมชาติ

ทรัพยากรที่สำคัญที่ถูกมนุษย์นำไปใช้ประโยชน์และเกิดการทำลายมากในลำดับต้น ๆ คือ ทรัพยากรป่าไม้ ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่อำนวยประโยชน์ต่อมนุษยชาติในหลาย ๆ ด้าน ป่าเป็นต้นน้ำลำธาร เป็นแหล่งวัตถุดิบของปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และยังเป็นตัวจักรสำคัญในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อมทั้งหมด จึงกล่าวได้ว่ามนุษย์ต้องพึ่งพาป่าไม้ในการดำรงชีพเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในอดีตนั้นป่าไม้เป็นเสมือน “ห้างสรรพสินค้าของชาวบ้าน” ทั้งนี้ก็เพราะป่าไม้เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของมนุษย์โดยเฉพาะในเขตชนบท

ปัจจุบันปัญหาการลดลงของทรัพยากรป่าไม้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบนิเวศ ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วม ภาวะความแห้งแล้ง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ทำลายชีวิตและทรัพย์สินของมนุษยชาติอย่างรุนแรงนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์ที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง มีการคิดค้นพัฒนาเทคโนโลยี มุ่งสร้างความสุขจากผลิตผลทางธรรมชาติ เพื่อนำมาตอบสนองความต้องการอันไร้ขอบเขตของตนเองจึงได้มีการบุกรุกทำลาย มุ่งใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ โดยไม่มีการทดแทนจึงทำให้ทรัพยากรป่าไม้เสื่อมโทรมและมีปริมาณลดลง โดยเฉพาะป่าไม้ต้นน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งต้นกำเนิดของสายน้ำสำคัญ ๆ ของประเทศ

เกษม จันทร์แก้ว (2535) กล่าวว่าป่าต้นน้ำเป็นแหล่งน้ำไหลหล่อเลี้ยงลำห้วย ลำธาร และแม่น้ำลำคลอง นอกเหนือจากการให้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ เช่น ไม้จากป่าเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งธาตุอาหารของพืช โดยธรรมชาติป่าต้นน้ำมักอยู่บนภูเขาสูง ที่เนินเขา หรือที่ราบเนินพื้นที่เหล่านี้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารทั้งนั้น แต่โดยหลักการแล้ว ณ ที่ใดก็ตามที่มีศักยภาพให้น้ำ ต่อลำห้วย ลำธาร อาจจะมีต้นไม้ปกคลุมหรือไม่ก็ตาม คือพื้นที่ต้นน้ำทั้งสิ้น ต้นน้ำลำธารที่สำคัญของประเทศไทยจะอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีป่าปกคลุมหนาแน่นเกือบทุกประเภท ได้แก่ ป่าดิบเขา ป่าสน ป่าดิบชื้น ป่าดงดิบเขตร้อน ป่าผสมผลัดใบ ป่าเต็ง-รัง และป่าเบญจพรรณ ซึ่งป่าเหล่านี้มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ คือ เอื้อให้น้ำมีสมรรถนะการซึมผ่านผิวดินในอัตราที่รวดเร็วและดูดซับน้ำได้มาก เกือบทั้งหมดของน้ำฝนที่ตกลงสู่ที่ดิน ป่าไม้เหล่านี้สามารถถูกดูดซับน้ำฝนไว้แล้วค่อย ๆ ปล่อยลงสู่ลำห้วยลำธาร โดยเฉพาะป่าดิบเขา ป่าดงดิบ และป่าดงดิบเขตร้อน

ประเทศไทย ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติได้ลดน้อยลงและมีความเสื่อมโทรมลงเป็นอันมาก ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย เพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปเป็นจำนวนมาก โดยที่ทรัพยากรเหล่านั้นมีจำนวนจำกัด นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเพิ่มขึ้นของประชากร โดยการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างสิ้นเปลือง ปราศจากแผนการจัดการ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติจึงปรากฏให้เห็นมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรป่าได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างมากและรวดเร็ว การใช้ประโยชน์จากป่าไม้ได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของป่า พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยมีขนาดลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504, 2519, 2528 และ 2541 มีเนื้อที่ป่าไม้ 171, 124, 93.2 และ 81.1 ล้านไร่ ตามลำดับ (กรมป่าไม้, 2541: 9) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ป่าไม้ได้ลดลงเรื่อย ๆ ในแต่ละปี ผลจากการที่มีพื้นที่ป่าลดลงได้ส่งผล

กระทบต่อประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ เกิดภาวะฝนแล้ง น้ำท่วม ซึ่งย่อมส่งผลไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของคนไทยโดยรวม

ในส่วนของภาคเหนือที่เป็นพื้นที่ของป่าไม้ส่วนใหญ่และเป็นป่าต้นน้ำสำคัญ ๆ ของประเทศ จากการสำรวจประชากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน พบว่าในปี พ.ศ. 2504 ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 72,671,998 ไร่ และในปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ป่าเหลือ 42,119,455 ไร่ ลดลงจากเดิมถึงร้อยละ 42.18 ในช่วงเวลา 32 ปี พบว่าการลดลงของพื้นที่ป่าเป็นผลมาจากการทำไร่เลื่อนลอย การลักลอบตัดไม้ การกระทำเหล่านี้เป็นการกระทำอย่างจงใจของมนุษย์ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ แม้จะมีมาตรการทางกฎหมายและมีบทลงโทษอย่างรุนแรงต่อผู้ที่ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า แต่ก็ยังพบว่าพื้นที่ป่ายังถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง จากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้น รัฐบาลได้มีแนวคิดในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ด้านป่าไม้ โดยมีนโยบายหลายอย่างเพื่อที่จะพยายามปรับปรุงฟื้นฟู และปลูกไม้ทดแทนโดยมีเป้าหมายหลักว่าพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศจะต้องเป็น ร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งประเทศในจำนวนร้อยละ 40 นั้น แยกเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ไม่อาจเข้าไปตัดไม้โดยเด็ดขาดร้อยละ 25 และอีกร้อยละ 15 ที่เหลือให้กำหนดเป็นป่าเศรษฐกิจที่ให้โอกาสในการอนุญาตตัดไม้ได้ รวมทั้งการหาของป่าและใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจอื่น ๆ (สุริยา จันทร์กระจ่าง, 2537) แต่ผลที่เกิดขึ้นคือการดำเนินงานของรัฐไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน ทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่างชุมชนกับรัฐ ซึ่งมาตรการตามแนวทางการแก้ไขปัญหาเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติของภาครัฐ มีลักษณะที่พอสรุปได้ดังนี้คือ

1. การกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขมีลักษณะเป็นการสั่งการจากส่วนกลาง
2. มาตรการและแนวทางต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ
3. มาตรการและแนวทางแก้ไขต่าง ๆ มองแต่ในเชิงปริมาณ คือให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้มากที่สุด ขาดมุมมองทางนิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนที่อยู่ในชุมชน

จากข้อสังเกตดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงนโยบายของรัฐแบบสั่งการที่มองข้ามการมีส่วนร่วมของประชาชน ละเลยปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ที่ได้มีการจัดการทรัพยากรของเขาเองโดยใช้วัฒนธรรม ประเพณี และกฎระเบียบในชุมชนเป็นบรรทัดฐาน จากความล้มเหลวของนโยบายรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและประชาชนไม่มีสิทธิในการจัดการและใช้ทรัพยากรธรรมชาตินั้น ทำให้บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนด้าน

สิ่งแวดล้อมเริ่มเคลื่อนไหว เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกให้ความรู้ข่าวสาร ตีแผ่ปัญหาสู่สาธารณชน และผลักดันให้ภาครัฐสนใจนำไปกำหนดนโยบายและออกกฎหมายคุ้มครอง โดยมองสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นองค์รวม ในปัจจุบันจึงได้มีการตื่นตัวในหลาย ๆ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม และการกำหนดมาตรการแนวทางในการแก้ไข ป้องกัน และอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น แนวทางการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษในการอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และการเคารพธรรมชาติ เป็นแนวทางหนึ่งที่ปัจจุบันเริ่มมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทย

แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ประยุกต์เอาหลักคำสอนในพระพุทธศาสนามาใช้ผนวกเข้ากับความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นแนวทางหนึ่งที่มีความน่าสนใจเพราะคนไทย โดยเฉพาะในแถบชนบท ยึดถือศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจอย่างเหนียวแน่น โดยมุ่งหวังว่าการประยุกต์เอาความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาของชุมชนมาใช้ในการดำเนินชีวิตหรือดำเนินการใดๆ จะสามารถสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดกับตัวบุคคลหรือชุมชนนั้นได้ โดยเฉพาะในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

พิธีกรรมการบวชป่าเป็นแนวทางการปฏิบัติที่นำเอาความคิดและหลักการทางพุทธศาสนา การเคารพวิญญาณ และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ มาเป็นเครื่องกำหนดความหมายทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับต้นไม้ ความคิดและหลักการทางพุทธศาสนา ที่นำเข้ามาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและความสัมพันธ์คือ ความคิดเรื่องความมีบุญคุณ และความกตัญญูรู้คุณ การสนองตอบต่อสิ่งมีคุณ พิธีกรรมการบวชป่าจึงถูกกำหนดให้เป็นเครื่องมือเพื่อตอกย้ำความหมายของต้นไม้ว่าเป็นสิ่งมีคุณประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์ ผ้าเหลืองเป็นสัญลักษณ์ของผู้มีศีล และผู้ที่ได้รับความเคารพจากคนในชุมชนพุทธ พิธีกรรมการบวชป่าหรือการบวชต้นไม้จึงเป็นการสร้างกระบวนการเพื่อตอกย้ำสัญลักษณ์ และความหมายของสิ่งมีคุณและสิ่งศักดิ์สิทธิรวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เกิดศรัทธาต่อต้นไม้ที่บวชแล้วและไม่กล้าทำลายอีกต่อไป ปัจจุบันพิธีการบวชป่าได้มีการนำไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างแพร่หลาย

ในพื้นที่ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เป็นชุมชนหนึ่งที่ได้มีการอนุรักษ์ป่าไม้โดยการประยุกต์ใช้พิธีกรรมการบวชป่า ซึ่งเป็นผลมาจากบริเวณป่าไม้ในเขตพื้นที่ตำบลศรีถ้อยที่

เป็นป่าต้นน้ำ ชื่อว่า "ห้วยขุนแม่ใจ" น้ำห้วยนี้เป็นต้นน้ำของแม่น้ำอิงและไหลไปสู่กว๊านพะเยา โดยรัฐบาลในช่วงปี พ.ศ. 2516 ได้ทำสัญญาสัมปทานกับบริษัทเอกชนคือบริษัทเชียงรายทำไม้ ตามสัมปทานบัตร เลขที่ 170/2516 ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516 โครงการไม้กระยาเลย แม่ปืม-แม่พุง (ชร.12) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ป่าไม้ในเขตตำบลศรีถ้อยที่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำทั้งหมด โดยสัญญามีระยะเวลาการสัมปทาน 30 ปี ทำให้เกิดมีการทำลายป่าอย่างต่อเนื่อง และเกิดการลักลอบตัดไม้ของชาวบ้านและนายทุนเพิ่มขึ้นทำให้เกิดภาวะแห้งแล้ง น้ำในลำห้วยแห้งเหือดไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค ทำให้ชาวบ้านต่างตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน และเริ่มมีการรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มอนุรักษ์ขึ้นในชุมชนคือ"กลุ่มฮักป่าศรีถ้อย" โดยมีแรงจูงใจสำคัญคือพระครูมานัสนทีพิทักษ์ เจ้าอาวาสวัดโพธาราม ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ตลอดไป โดยการประยุกต์หลักคำสอนทางพุทธศาสนา ผนวกเข้ากับความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน จนเกิดกิจกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งพิธีกรรมการบวชป่า (พระครูมานัสนทีพิทักษ์, 2534)

พิธีกรรมการบวชป่าในตำบลศรีถ้อยได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2531 โดยเริ่มบวชจากต้นไม้ใหญ่ ๆ ก่อน และมีชาวบ้านมาเข้าร่วมพิธีมากมาย จนปัจจุบันป่าไม้ต้นน้ำผืนที่ได้รับการบวชแล้วยังคงความอุดมสมบูรณ์ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศ และป่าต้นน้ำในตำบลศรีถ้อยได้รับการประกาศเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยหลวง จึงเป็นผลดีอย่างต่อเนื่องโดยชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าเป็นอานิสงส์ส่วนหนึ่งของการบวชต้นไม้ ในปัจจุบันชุมชนศรีถ้อยยังคงมีการสืบทอดพิธีกรรม การบวชป่าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีกิจกรรมการปลูกป่ามาเสริมอีกด้วย จากกิจกรรมดังกล่าวมีผลให้ป่าฟื้นตัวมีความอุดมสมบูรณ์ น้ำในลำห้วยแม่ใจมีปริมาณเพิ่มขึ้น ประการสำคัญชาวบ้านเกิดความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักในความสำคัญของป่าและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีความสนใจที่ศึกษาถึงแนวทางของการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยประยุกต์ใช้พิธีกรรมการบวชป่าของชาวตำบลศรีถ้อยว่า แนวคิด ความเชื่อในการบวชป่ามีความเป็นมาสืบเนื่องจากไหน และมีกระบวนการคิด การปฏิบัติอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยมาจากการร่วมมือของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างแท้จริง ไปสู่การอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติในแนวทางของการ อนุรักษ์ป่าไม้โดยใช้พิธีกรรมการบวชป่า
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดความเชื่อในพิธีกรรมการบวชป่าของชุมชน
3. เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์ป่าไม้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขอบเขตในการศึกษา

เป็นการศึกษาถึงแนวทางการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยยึดกรอบแนวคิดแบบพุทธศาสนา คือ การประยุกต์ใช้พิธีกรรมการบวชป่า โดยเชื่อว่าการบวชป่าจะช่วยปลุกจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างคนกับป่าไม้ และส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า

1. ขอบเขตในด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาหลักคำสอนทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์

1.2 ศึกษาชุมชนในตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ในประเด็นดังต่อไปนี้

- ข้อมูลทั่วไปของชุมชน
- ประวัติศาสตร์ของชุมชน
- ระบบเศรษฐกิจ
- รูปแบบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
- พัฒนาการของการจัดการทรัพยากรป่าไม้
- ระบบความเชื่อและพิธีกรรม

1.3 ศึกษาพิธีกรรมการบวชป่าของชุมชน

- ประวัติความเป็นมา
- แนวคิด ความเชื่อ และวิธีการ

1.4 วิเคราะห์แนวคิด ความเชื่อ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการอนุรักษ์ป่าโดยใช้พิธีกรรมการบวชป่า และผลที่ได้รับในการอนุรักษ์ป่า

1.5 เสนอแนะแนวทางการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ในเชิงวิชาการ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

สมาชิกในตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรมการบวชป่า จำนวน 13 หมู่บ้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวทาง และวิธีการอนุรักษ์ป่าไม้ด้วยพิธีกรรมการบวชป่า
2. ทำให้ทราบถึงพัฒนาการทางความคิด ความเชื่อต่อพิธีกรรม ตามแนวคิดทางพุทธศาสนาต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อชุมชนอื่นๆ ที่สนใจในวิธีการและหลักการประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อการแก้ปัญหาในอนาคต
4. ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการทำงานเชิงอนุรักษ์ โดยการใช้พื้นฐานทางพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการสร้างจิตสำนึกให้กับชุมชนเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ หมายถึง การจัดการป่าต้นน้ำ โดยมีการดูแล บำรุงรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีอยู่ไม่ให้ถูกทำลาย และมีการฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่ถูกทำลายให้ฟื้นตัว รวมถึงการออกระเบียบกฎเกณฑ์ในการรักษาป่า การใช้ประโยชน์จากป่าที่ยึดหลักการจัดการที่ให้ประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง องค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ในชีวิตที่สั่งสมและ ถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาเป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ และมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต การทำมาหากินและพิธีกรรมต่าง ๆ มีทั้งลักษณะที่เป็นความรู้ ความสามารถ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงลักษณะที่เป็นความเชื่อ ประเพณีหรือวัฒนธรรม

การบวชต้นไม้ หมายถึง การประยุกต์ใช้พิธีบวชพระทางพุทธศาสนา มาใช้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้

การสืบชะตาแม่น้ำ หมายถึง การประยุกต์ใช้พิธีกรรมการสืบชะตาคน หรือสืบชะตาหมู่บ้านซึ่งเป็นประเพณีทางพุทธศาสนา มาใช้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ

การทอดผ้าป่าต้นไม้ หมายถึง การประยุกต์ประเพณีการทอดผ้าป่าในพุทธศาสนา มาใช้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ โดยใช้กล้าไม้แทนผ้าและ บริขาร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University